

Leira/Hamar, 2. juli 2023

Asplan Viak AS
judith.aakre@asplanviak.no

UTTALELSE TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID FOR SYNHAUG/VESLEÅNE OG ANDSTOR

Asplan Viak AS på vegne av Tyn Filefjell AS varslar oppstart av detaljregulering for de to planområdene Synhaug/Vesleåne og Andstor i Vang kommune. Fordi planområdene grenser til hverandre og planinitiativene ligner hverandre i art og omfang, velger vi å sende en samlet uttalelse om planinitiativene.

Tyn Filefjell AS opplyser at hovedformålet med planene er å regulere byggeområder og den overordna grønstrukturen; alpinløyper, langrennsløyper, sykkelstier, turdrag samt infrastruktur i et helhetlig perspektiv. De skriver videre at løsninger for helårsveier, inkludert muligheter for eksisterende vinterstengt veinett samt oppgradering av vann- og avløpssystem, er viktige temaer i planprosessen. Tiltakshaver mener at «destinasjonen er i en spennende tid hvor målet er å utvikle en helårsdestinasjon med internasjonal attraksjonskraft».

Naturvernforbundet har følgende innspill til planinitiativene.

Omfang

Planene legger opp til ny utbygging både i regulerte og uregulerte områder. Bare en mindre del av regulert område er allerede utbygd. Det betyr at planene vil ta hull på store, nye områder helt opp til snaufjellet.

Naturvernforbundet er svært skeptisk til prosjektets omfang. I en tid da Norge gjennom naturavtalen har forpliktet seg til å verne og restaurere natur, er det alvorlig og lite framtidsrettet å legge til rette for utbygging i sårbare fjellområder. I dag er det regulert 1479 kvadratkilometer til fritidsboliger i Norge, med plass til så mye som 2 millioner nye hytter.

Vi savner informasjon om planområdenes størrelse (i m² eller dekar) og informasjon om antall planlagte tomter til fritidsbebyggelse og næring. Beskrivelse av planer for sentrums-/næringsområder er mangelfull.

Kommunal styring

Naturvernforbundet er først og fremst kritisk til Vang kommunes tilrettelegging for storskala nedbygging av natur. Planer av et slikt omfang bør ikke igangsettes før kommunen har gjennomført en planvask, altså en gjennomgang av og opprydding i alle tidligere reguleringsplaner, både i dette området og ellers i kommunen. Kommunen bør skaffe seg oversikt over hvordan kommunens arealer er disponert. De foreliggende planene bør heller ikke igangsettes før kommunen har tatt stilling til fjellgrensespørsmålet.

Vi savner ellers informasjon om eksisterende tomtereserve for fritidsboliger i Vang.

Kommunen er ikke forpliktet til å legge til rette for utbygging av Tyin–Filefjell selv om kommunedelplanen for Tyinkrysset tillater en slik utvikling. Vi vil også påpeke at reguleringsplanen for Synhaug ble revidert i 2008. Truslene mot natur og klima er blitt flere og alvorligere siden 2008, og den gjeldende reguleringsplanen for Synhaug bør ansees som utdatert.

Naturmangfold

I plandokumentene for Synhaug/Vesleåne er biologisk mangfold beskrevet slik:

Innenfor foreløpig plangrense er det flere registreringer i www.artsdatabanken.no. Det er ellers ikke kartlagt naturmiljø i området. I sørlig del går det elg- og hjortetrekk. Det er ikke registrert rødlistede arter innenfor planavgrensningen. Det er flere bekkeløp i området. Nedre del av planområdet er i skogbeltet. Øvre deler er snauffjell.

Biologisk mangfold i plandokumenter for Andstor er beskrevet slik:

Innenfor foreløpig plangrense er det flere registreringer i www.artsdatabanken.no. Det er ellers ikke kartlagt naturmiljø i området. I østlig og vestlig del går det elg- og hjortetrekk. I eksisterende byggeområde på Andstor er det registrert mange fuglearter, deriblant granmeis (VU), grønnfink (VU), det er også registrert hare, planter og sopp. Det er flere bekkeløp i området. Nedre del av planområdet er i skogbeltet. Øvre deler er snauffjell.

Vi merker oss at artsinformasjonen er hentet fra Artsdatabanken, og at det utover dette verken er kartlagt eller planlegges ytterligere kartlegging av naturmiljøet. Dette betyr oss ikke.

I kommunedelplan for Tyinkrysset, som baserer seg på Miljødirektoratets database og Artsdatabankens artskart, finner vi følgende informasjon:

- I planområdet er det registrert både trua arter og arter av særlig stor forvaltningsinteresse.
- Det er 20 ansvarsarter og 12 rødlista arter (1 sterkt trua (svarthalespove), 2 sårbare (bergand og lappspurv) og 9 nært trua).
- På side 34 og 35 er arter av særlig stor og stor forvaltningsinteresse innenfor planområdet listet opp.¹

Videre opplyses det om at det ikke er registrert trua arter eller arter av særlig stor forvaltningsinteresse innenfor avgrensningen og forslaget til nye utbyggingsområder i kommunedelplan. **Planinitiativene for Synhaug/Vesleåne og Andstor strekker seg utenfor utbyggingsområdene i kommunedelplanen.** Derfor er kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold i kommunedelplanen ikke tilstrekkelig når reguleringsplaner for de to nye utbyggingsområdene skal utarbeides.

¹ https://www.vang.kommune.no/f/p1/ib5bc466f-1639-4f63-9726-1a4d6a494ad9/6_planomtale_tyinkrysset_2015003.pdf

Krav om planprogram og konsekvensutredning

I Vang kommunes referater fra oppstartmøter for begge planinitiativene, slås det fast at man innenfor planområdene kan basere seg på kjent kunnskap om naturmangfold. Som nevnt over er vi uenige i dette.

I møtoreferatene slås det fast at planforslagene i all hovedsak er i samsvar med gjeldende plan for området, og at det derfor ikke blir satt krav om planprogram og konsekvensutredning. I planinitiativdokumentene er krav om konsekvensutredning vurdert etter plan- og bygningsloven og KU-forskriften. Det konkluderes slik for Andstor-planene:

Planen er i tråd med overordna føringer, og er ikke i konflikt med nasjonale eller vesentlige regionale interesser. Planen utløser ikke krav om ny konsekvensutredning etter KUF. Virkninger av tiltaket vil bli vurdert i planbeskrivelsen.

En mindre utvidelse i sør (LNF) vurderes å ikke være av et omfang som utløser krav om KU. Det skal ikke planlegges tiltak i området, arealet er tatt med for å kunne gjøre helt lokale justeringer av formålsgrenser som en grovmasket kommunedelplan ikke nødvendigvis fanger opp. Relevante tema blir uansett sjekket ut i planprosessen.

Vi mener denne vurderingen er feil, og at planene bør være omfattet av krav om planprogram og konsekvensutredning. Dette begrunner vi slik:

- Planene er kun *i all hovedsak* i samsvar med gjeldene kommunedelplan. Deler av plangrensene er utenfor område avsatt til bebyggelse i overordnet plan.
- Andstor-planområdet skal utvides i område med LNF-formål.
- Kunnskapsgrunnlaget i kommunedelplan for Tyinkryset er ikke tilfredsstillende (se over).
- Nye utbyggingsplaner omfatter skianlegg/skiheiser. Slike tiltak er i konsekvensutredningsforskriftens vedlegg II, punkt 12a definert som tiltak som bør omfattes av konsekvensutredningsplikten.
- Reguleringsplan for Synhaug er fra 2008 og bør ikke benyttes som kunnskapsgrunnlag.

Andre forhold

Vi har sendt følgende spørsmål til Vang kommune som per dags dato ikke er besvart:

1. Hva er tomtereserven for fritidsboliger i Vang kommune (altså regulerte, men enda ikke utbygde tomter)?
2. Hva er grunnen til at Tyin Filefjell AS og Vang kommune mener at de to planinitiativene krever to separate reguleringsprosesser, når planområdene ligger inntil hverandre?
3. Vi er ikke sikre på at krav om planprogram og konsekvensutredning ikke utløses. Har kommunen rådført seg med Statsforvalteren i denne saken?

Svar på spørsmål 1 ville gitt oss grunnlag for å vurdere det reelle behovet for nye, store reguleringer for fritidsboliger i Vang kommune. Svar på spørsmål 2 ville gitt oss en bedre forståelse av bakgrunnen for oppdeling av det helhetlige området i to planområder. Tema for spørsmål 3 er omtalt over.

Ellers mangler plandokumentene omtale av hvordan planprosessen skal vurdere hvordan fjellområdet vil tåle den enorme belastningen som vil følge av økt ferdsel i og bruk av fjellet. Vi savner også tydeligere omtale av hvordan myr, skog, vassdrag og snaufjell er tenkt bevart.

Oppsummering

Naturvernforbundet mener at prosjektets omfang er uansvarlig stort. Vi oppfordrer Vang kommune til å få kontroll over naturtapet ved å starte en prosess med planvask. Vi oppfordrer til en gjennomgang av eldre planer med tanke på å fjerne naturfiendtlige prosjekter, for eksempel planer som innebærer bygging i myr og eller som har et utdatert kunnskapsgrunnlag for naturmangfold. Kommunen kan definere nei-områder slik at utbyggere vet at det ikke skal søkes om utbygging i disse områdene.

Planer av et slikt omfang som de to foreliggende planene, bør ikke igangsettes før kommunen har gjennomført en planvask. Planene bør heller ikke igangsettes før det er tatt stilling til fjellgrensespørsmålet.

Med hilsen

Fred Kuyper, leder, Naturvernforbundet i Valdres

Ole Midthun, leder, Naturvernforbundet i Innlandet